

по чужди врати да дири прехраната си. И отъ малъкъ обикналь труда, честния и всичко създаващъ трудъ. Отъ село попадналь въ Свищовъ, а отъ Свищовъ въ Русе. Тогава Русе бѣ единъ отъ първитѣ ни търговски и индустриални градове. Тукъ младиятъ работникъ работи каквото му попадне: хамалинъ на пристанището, работникъ въ тухларскитѣ фабрики, копачъ на лозя и какво не! А когато остане свободенъ, той се учи да чете и пише. И чете непрестанно, както и непрестанно работи, когато има работа. А често настѣпватъ и гладни дни. Тогава той се теши съ духовнитѣ ценности, които сж вложени въ творенията на великитѣ писатели. Защото младиятъ и неграмотенъ до вчера работникъ не чете какво да е. Той попада въ една група отъ съзнателни работници и почва да общува съ просвѣтени хора отъ интеллигентнитѣ срѣди. Въ тази епоха имаше много мило дружене между работещата надъ себе си интеллигенция и любознателнитѣ работници, които връзки отдавна сж вече скжсани.

Подъ влиянието на тази мислеща и работеща срѣда, Иванъ Хр. Троянски се развиваше съ дни и часове. За кжсото време той е вече единъ отъ най-интелигентнитѣ работници. Започва да пише смислени дописки и статии. Да държи сказки и беседи. Да участвува въ разискванията по научни въпроси. Облича се въ чисти и прибрани дрехи. Но си остана все тъй скроменъ и внимателенъ, какъвто го видѣхъ и въ първата му декламация.

Иванъ Хр. Троянски имаше и чудна паметъ. Той инстинктивно спазваше едно благато правило: **Пълно внимание.** Той слушаше внимателно, четѣше внимателно и работѣше внимателно. И можеше да ви приповтори цѣли романи и повести съ най-големитѣ имъ подробности. Единъ пжтъ предприехме съ него едно дълго пжтешествие. Вървѣхме пеша цѣли петнадесетъ дена. Изъ цѣлия пжтъ все намираше, какво да ми разправя изъ прочетенитѣ отъ него автори. Макаръ че почти всичко разказано отъ него азъ самъ бѣхъ челъ, но пакъ слушахъ съ най-голъма наслада. Следъ завръщането ни отъ това пжтешествие азъ се разболѣхъ и дълго боледувахъ, както споменахъ вече. Презъ всичкото време Троянски ми бѣ единъ отъ най-редовнитѣ посетители въ болницата.

Следъ като напуснахъ болницата, скоро напуснахъ и Русе. Случило се така, че мнозина отъ нашитѣ приятели се разпръснали насамъ-натагъкъ.

Троянски дълго стоялъ безъ работа. Изхарчилъ малкитѣ си спестявания. Започналь формено да гладува, но никому не съобщава за мжченията си. Видимо той е спокоенъ, приказливъ. Но гордиятъ му духъ е силно нараненъ.